

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica q[ua]rta post trinitat[is]. II Sermo. XCI

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Donica quarta post trinitatis

iudicantes neq; quod verū est discernen-
tes. Tertio quia non est certum. Et si du-
pliciter, vel quia nescitur intentio scz quo
animo fiat. Romanoz. xiiij. Qui nō man-
ducat manducantē non iudicat. Unde in
vitis patrū legitur de quodam monacho
qui videns manducantē fratrem feriā ser-
ra mane iudicavit eū male agere. nesciens
eius intentionē. Forte em̄ erat infirmus.
et ob hoc perdidit gratiā dei ita q; vix p
duas hebdomadas veniā a deo impe-
travit. Aut quia nescitur rei eventus Jo-
hannis. vij. Nolite iudicare fm̄ facies sed
iustum iudiciū iudicate. Prohibetur ergo
hic iudiciū temerariū. quod fit cum de du-
bīs certa fertur sententia. Cum tamē du-
bia in meliorem partē sunt interpretanda
ij. q. iij. Graue. xxx. q. vltima. Qui vult. de
sponsalibus. De muliere. Nam in dubijs
quod certius est estimandū estimam⁹. de
sponsalibus. Juuenis. de pe. distinc. vij. cap.
ij. Unde illud A fructibus eozū cognosce-
tis eos. Mathei. vij. Dicit Augustin⁹ con-
tra Manicheos libro. ij. esse intelligendū
de manifestis que non possunt bono ani-
mo fieri. nō autem de illis que possunt fie-
ri bono et malo animo. Propterea idem
Augustinus in libro de sermone domini
in monte dicit. Q; de illis que nō possunt
bono animo fieri vt sunt blasphemia et si-
milia. nobis bene permittit iudicare Nos
igitur sic iudicemus aliorū facta benigne
ac pie sicut nostra a deo volumus iudica-
ri. vt sic pro iudicio pio et misericordi pie-
tatem et misericordiā dei in iudicio inue-
niamus. et pro nostris operib; non iudici-
um sed misericordiā sentiamus. prestante
domino nostro ihu christo iudice viuozū
et mortuozū p̄ssimo. qui viuit et regnat cū
deo patre in vnitare sp̄s sancti Amen.

Donica q̄rta post trinitatis. II

Sermo. XCI

Estote misericor-
des sic et pater vester misericors
est. Luce. vi. Licet deus pater sit
omnia in omnib;. eo q; quicquid est pfectio-
nis virtutis et bonitatis in creaturis per-
fectus inuenitur in deo. Unde in ip̄o sūt
om̄es virtutes perfectissime. vt dicit phus
ij. Verba phisice. Nihil tamen sic relucet

in eius pfectione quo ad creaturas sic mi-
sericordia. Unde dicit beatus Thomas
scda scde. q. xxx. ar. iij. Q; licet charitas sit
melior q; misericordia. hoc tamen solum
est in homine. qui pro eo q; habet supra se
superiorē cui iungi debet. melior est sibi
quo ad hoc charitas. per quas cōiungitur
deo q; misericordia per quā supplet defec-
tum inferioris. Quo ad deū tñ q; nullū hz
supra se. misericordia est maxima. quia cū
sit superior ad eum prinēt q; alijs effundat
bonitatē et subleuet defectus eozū. qd est
superioris. Propter quod ps. quid magis
pprie deo attribueret aut que ip̄m appella-
ret ad misericordiā recurrere ait. Deus
me⁹ misericordia mea. psalmo qnq̄gesimo
viii. Ubi dicit Innocētius q̄rtus. Recte
loquitur homo que et affectu loquit. q; nō
valens exprimere quod sentit. diuersa ver-
ba ad vnū exprimendū inculcat. ita h; pro-
pheta post multa verba sub vno nomine
misericordie includit quicqd dixerat. et vo-
cat deū misericordiā suam. quia habet om-
nia ab ip̄o per misericordiā. Nec ille. Et
Augustin⁹ super eodē versiculo dicit. At-
tendens propheta om̄ia bona sua esse deū
non inuenit quid appellaret deū suū nisi
misericordiā suam. Et subdit. Q; nomen
sub quo nemini desperandū est. Si enim
interfectio xpi dimissa est penitentib; q; s
vult desperare. Deus meus inquit miseri-
cordia mea. Quid ē misericordia. si dicas
salus. intelligo quia dat salutē. Si dicas.
refugiū meū. intelligo quia cōfugis ad me
Si dicas fortitudo mea. intelligo q; dat
tibi fortitudinē. Misericordia mea quidē
totū est. quicquid sum de misericordia tua
est. Nec Augustin⁹. Et quib; pater q; licet
deus includat in se om̄ia bona nostra. ni-
hil tamen miseris sic sapit sicut misericor-
dia. Propter qd licet diuersis bonis qui-
bus nos dorauit diuersimode a nobis no-
m̄es. tamen nihil est glorioius illo noie
quo pater misericordiarū et deus totū cō-
solationis appellat. Unde et filius dei eū
p̄m nostrū dignatus est appellare. cū for-
mā orandi ip̄m pponeret. Et patrem miseri-
cordie cum nos ad misericordiā digna-
tus est excitare sicut in verbis themas. ppo-
nitur. cū dicit. Estote misericordes sicut et
pater vester misericors est. In quib; vbi-
tria tangunt. Primo em̄ ponitur ad miseri-

ricordia iuitatio. ibi. Estote misericordes. Secundo ostendit dei magna dignatio in hoc qd se p̄m nostrū appellat. cum dicitur Sicut pater vester. Tertio subinfert diuine pietatis ostensio. cum dicit. quia misericors est.

Dixi primo q̄ in verbis p̄mis-
sis p̄mo ponitur ad misericordiaz inuitatio. cū dicit. Estote misericordes. Circa quod sciendū q̄ fm Augustinū. ix. de ciuitate dei. cap. v. Misericordia non est aliud q̄ aliene miserie i nostro corde compassio qua compellimur subuenire si possumus. Licet autē misericordia consistat in multiplici opatiōe subuentionis fm multiplicē effectū hūane cōditionis. n̄ solū hic in euangelio fit mentio de triplici. scz illa que consistit in dādo remittendo et iudicando. Et quia de duabus vltimis sufficienter dictum est. igitur restat adhuc de prima dicere que consistit in dando. Et quia dare p̄tingit dupliciter vel querendo indigentes et eundo ad eos et intra eorū indigentia tribuēdo. Sicut fecit b̄ns Laurenci⁹ q̄ dispersit et dedit pauperibus. vel venientes indigentes suscipiendo et eos humanit̄ reficiendo. vt fecit Abraham Loth et alij sancti patres. Cū quia dictum est de prima que fit in dando per dispersionē et pauperū. Ideo videam⁹ de secunda q̄ fit in recipiendo per hospitalitatē ad quā ammonemur hic. Estote misericordes. Istud suadet apostolus dicēs hospitales inuicem. i. Petri. iij. Et iteruz Romanoz. xij. Hospitalitatem sectantes. Est autē sciendū qd ad hoc vt hospitalitas sit grata deo quatuor debet habere cōditiones. videlicet hilaritatem sine murmuratione. securitatē sine turbatione. saturitatē sine diminutione. et pietatē sine negatione. Primo igitur debet habere hilaritatem sine murmuratōne. vt hilarē se ostendat. Sicut miles si ad suū tuguriū descēderet rex. Quia ergo quotiens hospite suscipimus totiens regem ep̄m suscipimus Sicut ip̄e ait Matth. xxv. Hospes erā et collegistis me. Et sequit. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Ideo cum magna hilaritate sunt suscipiendi hospites exemplo Abrahę Gen. xvij. Qui cum vidisset tres viros occurrit eis et ado-

ranit in terra. Similiter Loth Gen. xxi. Et apostoli Luce vltimo. Loegerunt illū scilicet christū manere ad cenam. Abiglosa dicit. Exemplo eorū docemur qd peregrini non solum sunt ad hospitium vocandi sed etiaz trahendi. Secundo debet hospitalitas habere securitatē sine turbatione. Antiquitus em̄ homines defendebat hospites suos sub periculo proprio. Sic narrat Policratus libro. viij. cap. xij. vbi dicitur qd criminis incurrerant notam. sic patet de Loth. qui angelos hospites suos defendebat a Sodomitis. Valuit a cōcuiibus luxuriosis insignere telis q̄ hostiuriaz in sobole sua q̄ in hospitibus suis. Refert etiam ibidem de quodam qui dicebatur Albanus in Britania. qui seipsum maluit tyrannozū exponere telis q̄ hostitem quem susceperat. Tertio hospitalitas debet habere saturitatem sine diminutione. vt omnia necessaria ipsis hospitibus ministrantur. Unde cū leuita dicitur sententia iudicum decimo nono. Nulla re indigemus nisi hospitio. Respondit senex. Habsonia. Ego prebeo omnia que necessaria sunt tibi. n̄m queso ne in platea maneat. De hoc etiam habetur exemplum in summate. quarti Regum. iij. que dixit viro suo Animaduerto qd vir dei factus est iste qui transit per nos frequenter. faciamus ergo ei cenaculum parū et ponamus ei in lectulū et mensam et sellam et candelabū et cum venerit ad nos manebit ibi. Sed istud est contra multos qui ostendant hospitibus pulchrum vultū et de peiori portu quem habent in domo ministrant. Unde Ethnicus statuit vt recitat Policratus libro octauo. cap. xij. versus finem. vt ea que intus sunt hospitibus hilari modestia apponantur. quodq̄ domi nō est. et habet vicinus. ematur. Propter quod idem Policratus reprehendit ibidem consuetudinem Listerensium tanq̄ ab omni ciuitate alienam. scdm̄ quā nec carnes apponuntur hospitibus. nec aliquid propter eos emittit. cum tamen ipse dicit. etiam ip̄a ieiunia propter hospitem viri perfecti soluant et in multis de rigore suo plurimū indulgeant charitati. Dec ille. Unde legitur in vitis patrū. Abbas Cassianus veniens de palestina in Egyptum ad quendam patrem. et cum ei hospitalitatem impendit

Donica quarta post trinitatis

ser interrogauit cum quare tempore susce/
prionis fratru regulā ieiunij nō custodiret
quia forte cuz hospitiabus comedebat. Re/
spondit ille. ieiunij mecum semper est. vos
autē semper mecum tenere non possum. Et
ieiunij quāuis uile est et res necessaria.
in nostra tamen voluntate est. Charitas
autem plenitudinem legis exigit a nobis.
unde suscipiens in uobis christum. debeo
exhibere que charitatis sunt. cum autē di/
misero uos regulā ieiunij potero obserua/
re. Dec ille. Quarto dicit hospitalitas habe/
re pietatem sine negatione. ut pro diuino
amore non pro nummo vel lucro fiat. Ad
Hebr. vii. Charitas fraternitatis ma/
neat in uobis. et hospitalitatem nolite obli/
uisci. **C**ontrario uero qui reci/
pitur in hospitium quatuor in se debet habe/
re. Primo sit contentus per acceptationes
ut scilicet acceptando que aponunt sit co/
tentus. Luce decimo. Edentes et biben/
tes que apud illos sunt. Et in hoc apparet
bonitas peregrini. Nam sicut dicit So/
crates. Cum hospites suos satis tenui ce/
ne suscipere pararet et amicus eius hoc cri/
tuperaret. Respondit. Si boni sunt. equa/
nimitur ferent. si mali curabuntur. Hoc est
contra nostros uisitatores. qui exquisita
fercula et pabula equorum faciunt parare
ultra vires illoz ad quos descendunt. Co/
tra quos est **Lanon. i. q. iij.** Illud te. **U**bi
Pelagius hoc prohibet. **U**bi dicit glosa.
q. nō debet fieri ultra vires. ne breuis ho/
ra uictum longi temporis consumat. Co/
medat ergo lar dum et carnes vaccinas nō
ferinas cum aceto. nec bibat ultra terciā
vicem. **cl. iij.** distinct. Quando presbyteri.
Verum licet ita sit de iure stricto. consue/
tudo tamē contrariū habet. cui statim fm
Archidia. Secundo sit hospiti suo gra/
tus. sicut narrat Dares phrygius de bel/
lo Troiano q. Thelephus impediuit so/
cum Achillem ne regem temere occideret
memor q. cū patre suo Hercule apud cuz
olim fuisset hospitatus. Et Seneca libro
q. de beneficijs dicit. Quis miles ingrat?
hospiti stigmatibus insignitur. Et ibi nar/
rat de quodam milite naufrago qui litro/
ri apulsus per quendam fuit hospitio per
duos dies susceptus et refocillatus. Qui
tandem adiens imperatorem Philippum
regem macedonū predia illius benefacto/
ris impetrauit. Quo facto ille accessit ad
imperatorē et causam ingratitudinis il/
lius militis exposuit. Tandē impator ius/
sit ut ingratissimo militi stigmata inflige/
rentur que eius ingratitudinē pperuo te/
staretur. et hospiti iussit omnia reddi. **Dec**
Seneca. Tertio caueat hospes nimia do/
minationē in domo vel familia sui hospiti
quimo domino domus obreperare stude/
at diligēter. **Est** em̄ reprehensibile si ordina/
tam domū hospes presumpserit ordinare
vel etiaz reprobare q. tenet in omnibz mo/
destia obseruare. **Iuxta** illud metriste. **Lū**
facis ingressum studeas sic esse modestus
Ut post egressum de te sit rumor honest?
Quarto caueat nimia frequentatōez. **Iux**
ta illud **Proverbior. xij.** Subtrabe pe/
dem de domo proximi tui. ne forte faciat?
oderit te. Et propter eandem causam ca/
ueat magnam moram. **Iuxta** illud. Post
tres sepe dies uilescit piscis et hospes. **Ni**
sale conditus vel sit specialis amicus.

¶ Sunt autem quatuor emolime/
ta. id est. uirtutes hospitalitatis. Nam di/
sponit ad dei cognitiōez. ut dicit **Luce xliij.**
mo. Lognouerūt dominū in fractiōe pa/
nis. Sic em̄ fm **Robertū** holgoth super
xix. cap. li. Sap. Quis diuina cognitio ali/
cui infundit occasione uiri in hospitio su/
scepti. Sicut pater cū uiri litterati vel con/
templatiui hospitantur. a quibz in collatio/
ne multa bona reuelant. Secūdo cōfert
temporalium multiplicationē. sicut pater de
uidua. **ij.** **Regum. xij.** que **Deliam** in ho/
spitio suo suscepit. nec tamē defecit farina
nec oleum. Pater historia de duobus fra/
tribus in quodā monasterio. scz date et da/
bitur uobis. Est tamen de talibus sicut d
quodam lapide. qui dicitur **Encidros.** de
quo dicit **Barbor** in libro de lapidibus
cap. xliij. q. semp emittit aquā in abundā/
tia. et tamen nunq. liquecit nec vnq. minui/
tur. Sicut tales semp abundanter dant. ita
q. qnq. plures mirant quō sufficiāt. **Iuxta**
illud **Prover. ij.** Alij diuidūt ppria et ditio/
res sunt. Alij rapiūt non sua et semp in ege/
state sunt. Tertio excludit diuinā uirtionē.
Sicut pater d. **Raab** que saluata est a uir/
dica dei. eo q. exploratores suscepit; ho/
spitio **Iosue** sexto. Quarto meretur dei et
angelorum susceptiōem **Mathei. x.** Qui
uos recipit me recipit. Et **Hebr. xij.**

iii. Hospitalitatem nolite obliuisci. Per
hanc em quida placuerunt angelis hospi
cio receptis. Sicut Abzabam Gen. xviij.
Et Loth. xij. Refert Robertus holgoth
sup lib. Sap. c. xix. quida senator sibi ca
stru pstruic pulcerrimu. sup cur^o ianuā sic
metrice inscoperat. Decretu datur ne dor
miat aut epuletur. Hic gens villana sed
Achilles Plato Dyana. Intēdens p hoc
ordinare q nullus ad castru ad hospiciu
ad prandium recipere nisi esset miles vel
phus vel domina. Cui christus apparuit i
sommis 7 ait. Ve et meos a tuo castro co
naris excludere. ppter quod te castro meo
quod est celum debeo nō iniuste priuare.
Quo facto cū miles debuit excipere sentē
nam. mater dei se opposuit. et obtinuit vt
contraria metra scriberent sub hac forma
Vtuta decretum sanctorz suscipe cetum.
Audum Martinum Lazarum Jacobū
peregrinum.

Dixi secundo **Q** **B** **T**
q in verbis
pmissis ostenditur magna dei dignatio in
hoc q se p̄m nostrum appellat. cum dicit
Sicut pater vester. Vere magna digna
tio dei erga homines q se p̄m fecit. Ps.
Ego ero ei in p̄m et ipse erit mihi in filiū
Deutro xxxij. Nunquid non ipse est pater
tuus qui possedit te. fecit te. et creauit te.
Creauit quo ad animā que est ex nichilo.
fecit quantum ad corpus. quod est ex ali
quo simili. possedit te quantum ad vtrunq.
Unde saluator Matth. xxij. Patrem no
lite vocare super terrā. Unus est enim pa
ter vester qui est in celis. Iste pater est pa
ter sanctitatis Iohannis. xvij. Pater san
cte sanctifica eos in veritate. Secūdo est
pater maxime pietatis. quia omnia potest.
Barci. xiiij. Oia possibilia tibi sunt. Ter
tio ē pater misericordiaz. ij. Loz. i. Pater
misericordiaz et deus totius consolatiois
que omnia sunt magne dignationis et cle
mentie respectu hominis. Quia igitur est
pater sanctitatis. debemus eū deprecari p
deuotionē. Quia pater potestatis. debem⁹
eū venerari per subiectionez. Quia pater
misericordie et pietatis. debemus eū imi
tari p misericordie assimilationez. Primo
quia est pater sanctitatis. debem⁹ eū depre
cari p deuotionē Matth. vi. Pater noster
qui es i celis 7c. In qua orōne nob necessa

ria paucissimis petitionibz includit. que
oms orōnes alias antecedit vtilitate 7 cō
pendiositate. Un si eā fideliter dixerimus
impetrabim⁹ quicqd est necessariū ad salu
tem. Ioh. xvi. Si quid petieritis p̄m in
noie meo dabit vobis. Secūdo quia pa
ter est potestatis. debem⁹ eū venerari p sub
iectionē Malach. j. Filius honorat p̄m
et seruus dñm suum Si ergo ego sum pa
ter. vbi est honor meus. Si dominus. vbi
est timor meus Eccl. ij. d. Digna est po
tentia dei solius et ab humilibus honora
tur. Tertio quia est pater pietatis. debem⁹
eum imitari per assimilationē. v. h. Estote
misericordes sicut et pater vester. miseric
ors est. Sicut em dicit Robert⁹ holgoth
super libru Sapientie. cap. xi. Laudabile
est et honorabile in filio bonam propieta
tem patris effigiare. Propietas dei em
sereri. Et ideo Beati misericordes Bar
thei. x. Ex quo igitur tam excellentissimus
in sanctitate. tam vigorosum in potestate.
tam clementissimum in pietate habemus
patrem. reuera nobilissimū genus sumus
Unde apostolus Actum. xxiij. Ip̄ius
enim genus sumus. Circa quod sciendū
q genus humanum habet patrem nobi
lissimum. matrem humilimam. germanos
seu fratres stabiles. Et ideo filios debet
habere vtilis. Pater nobilis est deus.
quem nos sequi debemus in nobilitate
morum. Unde omnis virtuosus est nobi
lis et generosus. Et omnis viciosus est
degener et ignobilis. Unde parum pro
dest nobilitas generis scdm carnem. si nō
fuerit nobilitas morum scdm virtutem.
Nam nobilitas generis scdm carnem in
hoc est defectuosa. quia est similis in or
gine cum ignobilissimo genere. Sicut dicit
Boecius secūdo de consolacione. me
tro quinto. Omne genus hominum in cer
ris simili surgit ab ortu. Et sequit. Unus
enim est pater. vnus qui cuncta ministrat
Et infra. Dorsales ergo cūctos edie no
bile germen. Quasi di. Omni nature simi
les sumus. sed nobiles facit inter nos qd
dam germen nobile morum et virtutum.
Unde Job tricesimo primo. Nunquid
non in vtero fecit me qui et illum. Et ideo
Apuleius de deo se cratis dicit. In omni
bus considerandis noli illa estimare alie
na que parces pepererūt. Et dicitur

Quoniam quarta post trinitatis

Ap̄la. cccv. dicit. Quod nobilitas non est im-
pedita filiis nisi sint imitatores parentum. Luce
procordat. **Luc. om̄. x. dices.** Nobilitas co-
gnatorum non valet nisi fuerim ipsi boni. Et
idem om̄. lxxv. sup. **Joh. dicit.** Quod non potest
hic patrem Jacob aut Abraham sine operibus
Et idem sup. **Matth. om̄. it.** Non potest ma-
gis bonitas parentum. **Uñ** infert om̄. lxxv. sup.
Joh. dicit. Quod nobilitas carnalis non
valet sine nobilitate spirituali. Et quibus patet quod
frustra sibi quidam blandiunt de nobilitate
generis non habentes nobilitatem morum quod po-
tius sunt monstra nobilium quam filii. Sic pro-
bat de quibusdam **Valer. li. iij. c. lxx.** **Vana**
est talis nobilitas atque infructuosa et pu-
dorosa. putat **Juuenalis.** Si autem que-
rar quis. quomodo acquirat ista vera nobilitas.
Rudet. Luc. sup. Matth. om̄. x. dicit. Quod
nobilitas est dei voluntatem facere. **Unde**
Dionysius in li. de coniugio. Sola libertas
est non seruire peccato. **Sima** autem apud deum
nobilitas clarere potest. **Et Bern. in li. de**
consideratione ad Eugenium. **Venus** apostolorum non
alium de nobile est quam morum ingenuitate et fi-
dei fortitudine. **Dec. ille.** **Et h. dicit.** **De**
ricus de ymaria in tractatu de ordine domini.
ca. x. dicit. solus illorum est se pater per caritatem
et gratiam adoptionis quam fecerit communicat esse gra-
tiam esse virtuosum et nobilem in animam.
Sed hinc matrem humilimam. **Unde** demum ex-
pre ipsius seruare humilitatem. **Terra** enim est
plurimum est infimum et humilimum elementum.
Refert Valer. li. vi. ca. iij. quod duo iuvenes
Apollinem ydololum consuluerunt quodam tempore.
quis et ipse **Rome** regnaturus esset. aut
quis deberet imperare. **Et respondit.** quod il-
le esset regnaturus qui ante eius oculos
osculum matri dedisset. **Tunc** unus ex eis
qui dicebatur **Brutus** se statim ad terram
proiecit. terramque matrem omnium existimans
osculatus est. et factus fuit rex Romanorum.
Isto modo quomodo sequi regnum patris cele-
stis vult. necesse debet humiliari et terram
se estimare. **Eccl. x. dicit.** Quid superbi terra et ci-
uitas. **Tertio** hinc fratres stabiles. unde debe-
mus seruare stabilitatem in bono. **Isti** fratres
sunt angeli in bono confirmati et nobis in
adiutorium dati. **Unde** **Raphael** querenti
Abobie legitur dixisse. Ego sum azarias
Ahanie magni filius. **Abobie. v. dicit.** Verum
dicit angelus in interpretationem. quia
Ahanias interpretatur adiutor. **Ipsi** enim

sunt administratorum spiritus. ut dicitur **De**
brecoz. i. **Et** ob hoc si ad patrem celestem per-
uenire volumus ipsorum auxilia requiramus.
Quarto habemus filios virtutes. filii nostri
opera nostra. **Eccl. x. dicit.** In filiis suis cogno-
scitur vir. id est in operibus perfectis. **scdm**
glo. Apocalip. xx. **Judicatum** est de singu-
lis secundum opera eorum. **Opera** enim illorum se-
quuntur illos. **Apocal. x. dicit.** In istis ergo
filiis seruemus utilitatem. ut proficiat nobis
ad gloriam non ad penam. **Et** tantum de se-
cundo.

Dixi tertio quod in verbis promissis ostenditur di-
uine pietatis multiplicatio. cum dicit. mi-
sericorsus est. **Circa** quod sciendum quod licet sal-
uator tradat hic doctrinam exemplarem de
operibus misericordie in patre ut ad simi-
litudinem eius faciamus misericordiam. **Non**
est tamen omnimoda similitudo inter nostram
misericordiam et dei patris. quia scriptum est
Eccl. xvij. **Misericordia** hominis est cir-
ca primum. misericordia autem domini est su-
per omnes carnes. **Est** tamen aliqua similitudo
inter eos. scilicet ut sicut ille dona sua largien-
do multiplicat. sic et homo dona sua debet
multiplicare proximis. **Unde** notandum quod
misericordia dei est fortis intensiue. exten-
siue. et duratiue. hominis vero debilis in-
firma et breuis. **Primo** misericordia dei
est fortis intensiue. id est maxime est potentie
quantum ad fortitudinem et potentiam de-
struendi humanam malitiam. **Nam** non est pec-
catum aliquod ita magnum. ita turpe. ita ma-
liciosum. ita deformis quam misericordia dei
sit maior ad remittendum. et potentior ad
destruendum. **Unde** **Isaie pmo.** **Si** fuerit
peccata vestra sicut coccinum. quasi nix deal-
babitur. quod est opus maxime potentie.
In hoc etiam eius misericordia apparet for-
tis potens et magna. quia quantumcumque iratus
fuerit de semper misericordia vincit iram eius.
quam totus mundus vincere non possit. **Iux-**
ta illud ps. **Abacuc. iij.** **Quia** iratus fueris mi-
sericordie recordaberis. **Et** idem **Jacobi. iij. dicit.**
quod misericordia super exaltat iudicium. **Secundo** mi-
sericordia dei est fortis extensiue. eo quod mi-
sericordia domini extendit et dilatat super
omnem carnem. **Eccl. xvij. dicit.** **Uñ** in ps. **Mise-**
ricordia domini plena est terra. **Unde** ipse
est sicut fons a quo procedunt riuuli misera-
tionum. **Psalmista.** **Et** miseratioes eius sup

in hunc modum

in hunc modum

A 28

omnia opa eius. Tercio est fortis duratioe. quia
 quicquid quod excedit extra eum expectat ut
 misereatur et parcat. Per oppositum est de huius
 misericordia que est debilis et modica in se
 id est. parue potencie. Sicut extensioe que ad
 paucos extendit et diffundit. et est brevis
 duratioe. Primum est modica in se. quia
 quod mouet per gemitibus et lacrimis ut mi
 serereat. Unde huius respectu diuine misericordie sic
 scintilla respectu magni carbonis. Scin
 tilla enim quia huius modicum de igne ideo si dicitur
 et ea accendi candela oportet quod multum sus
 tinet in eam. sed carbo magnus ignis statim ac
 cendit. Sic est de homine qui non cito misere
 tur sicut deus. Propter quod apostolus dixit
 in primo. Erunt homines seipos amantes.
 non dicunt alios. Extensioe etiam misericordia hominis
 est parua et debilis. quia naturaliter extendit
 prius ad parentes sanguineos aut ami
 cos. raro autem ad extraneos. et nunquam ad ini
 micos. Et ideo signanter dicitur in ecclesiastico. Vi
 seratio hominis circa proximum suum. Est etiam bre
 uis duratioe. quia non durat diu. quia homo cer
 nitur oculis. Sicut porcus copatit socio
 quod diu audit eius clamorem. Ioseph. vii. Misere
 cordia vestra quasi nubes maturata. et quasi
 ros mane transiens. Est igitur misericordia
 domini magna maior et maiora. et persequens mul
 tipler. Magna in proferendo temporalia. quia dat
 escam omni carni. etiam puluis coruorum. Et
 dicitur. Facit solis suum oriri super iustos et
 iniustos. Et in hoc instruit nos ut sicut sumus
 misericordes inimicis nostris eis bene faciendo
 per eis orando. ipsos diligendo. Secundo medio
 cris est misericordia dei expectando ad penitentiam.
 Tercio. Misericordie domini que non
 sumus presumpti. ut dicit Augustinus. Si miseri
 cors non esset deus non haberemus de peccatori
 bus iustos. Propter quod apostolus reprehendit
 Romanos dicens. An diuitias bonitatis
 et patientie et longanimitatis eius preme
 nitis. Romanorum. Nec solum expectat sed
 solus reuocat ad penitentiam. Isaie. lxx.
 Aures tue audient verba post tergum mo
 nentis. Unde Gregorius. Debemus pie
 tatem erubescere monentis si iustitiam eius
 nolimus formidare. Sic nos debemus
 esse misericordes non statim irascendo in
 iurias nostras. Sed aut indulgendo aut
 expectando et patientiam habendo. quous
 que nobis proximi reconcilientur. dicitur
 in psalmo. Nonne et te oportuit misereri conser

ui tui. Et etiam aliquando reuocare ab ery
 rore. vel iam commisso. quod pertinet ad
 vnum. vel committendo quod pertinet ad
 omnes. ecclesiastico. xviii. Unicuique deus mada
 uir de proximo suo ut eripiat eum. Redio
 cris etiam gratia dei apparet in conferen
 do gratiam gratis. ad Titum. ii. Sed
 misericordia sua saluos nos fecit. Et Ro
 manorum. v. Lum ad huc inimici essent com
 mendauit deus misericordia suam in no
 bis. Item protegendo iustificatos. psal
 mista. Custodi me domine ut pupilla oca
 li. Item bona eorum multiplicando. psal
 mista. Ibunt de virtute in virtutem. In
 quo homo deberet etiam deum imitari gra
 tiaz scilicet beneficentie gratias dando. Be
 thei. t. Gratis accepistis gratis date. Con
 tra usurarios qui vnicam horam nolunt
 gratis expectare. Debet etiam homo pro
 tegere proximos. Iuxta illud. Erue eos qui
 ducunt ad mortem. Similiter bona eorum
 deberet multiplicare ubi posset tam fortu
 ne quam gratie. Tercio maxima dei misericor
 dia est in remunerando supra condignum
 Romanorum. viii. Non sunt condigne passi
 ones huius temporis ad futura gloria que
 reuelabitur in nobis. Et propter hoc vocat
 vita eterna donum. Unde Sapientia. Donus
 et pars est electis eius. Ubi dicitur. Dignus
 quod hoc pro tanto dicit Salomon quia pos
 set aliquis credere que ista remuneratio fiat
 sanctis propter valorem suorum operum. quasi
 opera nostra ex sui conditione forent condig
 na tanta remuneratione. ideo dicitur que non
 sed fuit ex dei liberalitate et acceptione. quoniam
 donum et pars est electis eius. Quasi dicitur. Pars
 eterne beatitudinis. que est futura electis est do
 num dei liberaliter concessum et super dignita
 tem passionum presentium premianis. **S**
 Circa quod breuiter quero. verum homo ad
 gratia possit mereri vitam eternam ex condigno.
 Unde primo quod non. quia quicquid facimus nos pro
 deo omnia tenemur facere ex debito etiam si
 amplius facere possumus. Nam secundum Aristoteli. viii.
 Ethicorum. cap. ii. Deus non potest reddi equalis
 Si ergo ex debito ergo non meretur. Unde
 Luce. xviii. Cum omnia feceritis. dicite ser
 ui inuiles sumus. secundum quod debuit.
 Item quisquis meretur ab aliquo. constituit
 illum debitorem suum. Sed deus nulli est de
 bitor. sed non possumus apud deum mereri. Ad
 oppositum est illud dicitur. Erunt merces

Quinta quinta post trinitatis

operi tuo. Sed merces q̄ datur operi cor
respondet dignitati opis. **Tr. j. Thimo. iij.**
De reliq̄ reposita est mihi corona iusticie.
Si q̄ in iste q̄ ex p̄digno. **Ad qd̄ r̄ideo fm̄**
Dolgoth sup. iij. c. Sap. Q̄ hoies adiutu
gr̄a mereri ad vitā eternā de cōdigno pōt
intelligi dupliciter. Uno mō q̄ merita ho
minis t̄m valeat naturaliter. puta q̄ tanta
sit bonitas in natura et substantia meriti qd̄
ei debeat vita eterna. **Alio mō q̄ t̄m valeat**
at legaliter ex institutione legislatoris. Sic
parua pecunia cupi ex natura sui sine na
turali valore nō valet t̄m q̄ntū vi⁹ panis.
sed ex institutione p̄ncipis t̄m valet. **Isto**
mō opa nra ex sua naturali bonitate non
merent vitā eternā ex cōdigno. s̄ d̄ p̄gruo
t̄m. q̄ congruus est q̄ homini facienti fm̄
sua potentia finita datur premiū vite eter
ne et gr̄a nō ex substantia actus. Statuit
em̄ de⁹ q̄ bene operas in gr̄a habebit vitā
eternā. **Et p̄ legem et gr̄am p̄ncipis nostri**
ihu meremur vitā eternā de cōdigno. Dñ
ergo dicit. Nō sunt p̄digne passionēs. Ve
rū est naturaliter sed bñ legaliter vt dicitū
est. Ad illud Luce. xij. Fecim⁹ qd̄ debui
mus. deo t̄po sic stantēte et ordināte. et nō
absolute ex natura redemptōis. Ad scōm
q̄ de cōstituit debitor et natura sui. p̄missi
nō ex natura nri cōmissi. Sicut dicit mḡ
Sniay. li. j. dist. xij. c. iij.

Quinta q̄nta post trinitatē. I
Sermo. XCII

Sedens de nauicula docebat turbas **Luce. q̄nto.**
Sicut dicit **Aug.** in li. de ba reli
gione. **Tota vita xpi in terris p̄ hoies quā**
gestit disciplina mox fuit. Omnia em̄ bona
mūdi xps p̄cepit q̄ p̄tēnda docuit. et oia
mala sustinuit q̄ sustinēda docuit. Vñ de
eo bñ d̄. Actū. j. Lepit ih̄s facere et doce
re. Sicut igit p̄ alia sua facta xps exēpluz
nobis viuendi ostendit. vt quēadmodum
ipe fecit et nos faciam⁹ Joh. xij. et si nō cor
poraliter t̄m spūaliter. Ita etiā p̄ h̄ q̄ super
mare nauigabat et de nauicula sedens doce
bat turbas. vniuersaliter totū mūdum in
struebat vt p̄ mare bñ⁹ seculi in nauī p̄nie
nauigem⁹. Ad h̄ em̄ de nauicula sedens do
cebat supra mare. vt doceret fugere inter
pericula h̄⁹ mūdi ad securitatē p̄nie. q̄ fm̄

Pieroninū Ep̄la. lxxvij. est sc̄da tabula
seu nauicula post naufragiū. Nam sic bap
tisim⁹ est prima nauicula post naufragiū ori
ginalis peccati. ita p̄nia est sc̄da nauicula p̄
naufragiū actualis culpe. Vñ si q̄s inno
centiā i bap̄tismo acq̄sita. peccatorū actua
liū inundatiōe sedauit. et d̄ illa nauī cadēs
naufragiū passus est. recurrere necesse ha
bet ad istā sc̄daz nauiculam p̄nie sine qua
nō est salus. Iuxta illud. Nisi penitentiaz
egeritis omēs simul p̄ibitis. Q̄ si xps po
tesis sicis pedib⁹ mare p̄transire nō aliter
etiā q̄ p̄ nauem voluit transire. Iux
ta illud. Ascendens in nauim et transfreta
uit et venit in ciuitatem suā. Barthei. ij.
Quanto magis nos fragiles et debiles h̄
mare magnū et spaciosum p̄transire nō
licet sine nauis auxilio. vt ad portum ve
niamus. Et si ille non aliter q̄ nauis be
neficio venit in ciuitatem suaz. eo q̄ opoz
tuit christum pati. et ita intrare in gloriaz
sua. Luce. vltimo. Quanto magis nos
peccatores qui culpis omnibus pleni su
mus pati debemus vt in eius ciuitate per
ueniamus. hoc em̄ xps siḡt in nauī nauis
gans. hoc est verbo et exemplo suo sedens
de nauicula docebat turbas. sicut narrat
p̄fens euangelium. Num turbe irruer
ent ad biefum vt audirent verbum. et
Circa que verba tria nobis sunt p̄sideran
da. Primo quid significet mare in q̄ chri
stus dicitur nauigasse. Secundo quid na
uicula. de qua dicit sedens docuisse. Ter
tio que fuerit sapientia et scientia quā tur
bis legitur predicasse.

Quinta
Dixi primo q̄ primo cōside
randū est qd̄ sig
nificet mare in quo christus dicitur nauig
gasse. **Dicit beatus Gregorius in omelia**
quarta. Q̄ mare significat mūdū qui tu
multibus causarum quasi quibusdaz vn
dis et fluctib⁹ cōcutitur. in quo sunt pericū
la et reptilia. quozū nō est numerus. Bene
eriam fm̄ ipm. xvij. libro. Poraliū. Dñ
dus mare d̄. in q̄ corda hominuz terrena
querentiū diuersis cogitationū fluctibus
intumescūt. p̄ illō t̄m mare necesse ē nos ire
ad terrā. p̄missiōis etne. D̄ at recte mare
mūdus iste. p̄pter tria. Primo propter in
quietudinē rep̄stas. Sc̄do. p̄pter amaritu
dinē acerbatis. Tertio p̄pter inualitudinē

*p̄. in. m. d. n. s. p. d. tabula
post naufragiū et bap̄tism⁹
dicit. p̄nia tabula p̄ naufragiū*